

Disminució Auditiva

“Tot i que els meus professors saben que només puc seguir la classe llegint els seus llibres, en tinc un que no para de passejar-se per la classe; diu que és com ho ha fet sempre.”

(Mònica, estudiant amb disminució auditiva)

Fundació
Autònoma Solidària
UWB CAMPUS

DISMINUCIÓ AUDITIVA

Definició:

És la carència o afectació del canal auditiu d'adquisició i/o transmissió de la informació.

Dintre de la disminució auditiva trobem diferents graus i tipologies. La **classificació** d'aquests graus es fa segons quatre variables:

GRAU DE PÈRDUA

LLEU:

Entre 20 i 40 dB (decibels) de pèrdua. Percepció global de la parla, excepte alguns fonemes.

MITJANA O MODERADA:

Entre 40 i 70 dB de pèrdua. Percepció global de la parla només amb ajuda d'audiòfons.

SEVERA:

Entre 70 i 90 dB de pèrdua. Necessita de lectura labiofacial, d'audiòfons i d'entrenament auditiu per captar missatges orals.

PROFUNDA:

Més de 90 dB de pèrdua (se subdivideix en 4 nivells). Per percebre el llenguatge prenen importància les vies vibràtils i visuals. Els audiòfons ajuden a la intel·ligibilitat de la parla.

MOMENT D'APARICIÓ

SORDESA o D.A. PRELOCUTIVA:

Anterior a l'adquisició del llenguatge.

SORDESA o D.A. POSTLOCUTIVA:

Posterior a l'adquisició del llenguatge.
(Al voltant dels 3 anys)

LOCALITZACIÓ DE LA LESIÓ

SORDESA O D. A. DE TRANSMISSIÓ O DE CONDUCCIÓ:

La lesió es localitza a l'oïda externa i/o mitjana. Es produeix en l'àmbit dels receptors. És corregible.

SORDESA O D. A. DE PERCEPCIÓ O NEUROSENSORIAL:

Es localitza a l'oïda interna. Es produeix en l'àmbit dels impulsos nerviosos.

No és corregible.

SORDESA O D. A. MIXTES:

Combinació de les anteriors.

SORDESA O D. A. UNILATERAL:

Afectació d'una sola oïda.

SORDESA O D. A. BILATERAL:

Afectació d'ambdues oïdes, encara que sigui de formes diferents.

Consideracions bàsiques

Les persones sordes és quasi impossible que atenguin a informacions simultànies provinents de fonts diferents, com és el cas, per exemple, de seguir la conversa del professor amb els seus alumnes si s'ha de parar atenció als moviments dels llavis del professor i tenir en compte altres elements visuals significatius de l'entorn, com mapes, transparències, etc. Es tracta del fenomen de l'atenció dividida en el temps que implica l'atenció exclusiva a una font d'informació. Per això, per exemple, és tan important respectar els torns de paraula en una conversa i no enraonar tots alhora.

Les persones amb sordesa profunda solen, malgrat la seva disminució auditiva, posseir capacitat per escoltar ja que són molt poques les que no tenen cap resta auditiva aprofitable mitjançant els audiòfons.

Consegüentment, amb aparells d'amplificació i un entrenament auditiu, els sords poden desenvolupar un llenguatge parlat.

LES DIFICULTATS LINGÜÍSTIQUES

Les dificultats lingüístiques que apareixen més sovint en la major part d'alumnes sords profunds prelocutius són:

Llenguatge oral - expressió:

- Dificultats en l'estructuració morfosintàctica:
 - Dificultats en les concordances de gènere i nombre.
 - Dificultats en l'expressió oral correcta de frases amb una estructura gramatical complexa o passiva.
 - Dificultats en la utilització correcta de les desinències verbals de temps, temps auxiliar.
 - Ús incorrecte de preposicions, conjuncions i, en general, de les paraules gramaticals (fins a, des de, per a què, per).
 - Ús d'estructures repetitives, substitucions de paraules.
- Pobresa lèxica:
 - Dificultats per a la deducció de derivats, sinònims, antònims.
 - El vocabulari passiu és igual que l'actiu.
 - Ús d'un vocabulari més referent a significats concrets que no pas a formes abstractes.

DISMINUCIÓ AUDITIVA

- Baixa intel·ligibilitat de la parla:
 - Deformacions fonètiques
 - Dificultats en aspectes suprasegmentals de la parla: ritme, entonació, accentuació, velocitat, cadència...
- Baix índex d'habilitats conversacionals:
 - Ús incorrecte d'indicadors díctics
 - Manca de flexibilitat en el discurs
 - Dificultats d'escoltar l'altre i reflexionar la resposta.
 - Dificultats en converses que s'allunyen de la concreció.
 - Dificultats per mantenir la conversa amb més d'un interlocutor.

Llenguatge oral - comprensió:

- Baixa capacitat predictiva, inferencial i organitzativa de la informació. Fa servir hipòtesis interpretatives.
- Dificultats de comprensió per poc lèxic i per limitacions de les marques de l'organització seqüencial.
- Dificultats per discriminar sons fonèticament molt semblants: t/d, l/r, m/p/b, k/g i fricatius.
- Dificultats per entendre els dobles sentits, el llenguatge metafòric, absurds, polisèmia.
- Poca habilitat per a la comprensió dels marcadors contextuais conversacionals: alternança de torns, signes prosòdics (augment de veu), coherència i organització seqüencial del discurs.
 - Poca iniciativa reparadora en situacions d'incomprensió o de ruptura comunicativa.
 - Manca d'atenció i molta facilitat per a la dispersió.

Funda

Autònoma

UW B CA

Llenguatge escrit - comprensió:

- Lentitud lectora marcada.
- Manca d'adaptació a la naturalesa del text i a la lectura que interessa: lenta, silenciosa, selectiva...
- Desconeixement dels organitzadors dels textos: títols, subtítols... i de les seves característiques: narratiu, descriptiu...
- Poca capacitat per relacionar les idees del text i per construir-ne una idea global pròpia.
- Dificultats de comprensió lectora importants.

Llenguatge escrit - expressió:

- Distorsió de les paraules, escriuen el que pronuncien.
- Dificultats en el redactat per: la dificultat en l'estructura del relat (frases, enllaços, verbs...) i els problemes derivats de les dificultats d'expressió oral.

Tenint en compte la **funció anticipadora d'accions** que té la **informació auditiva** (per exemple, el so dels companys de l'aula al recollir els materials quan es preparen per al final de la classe), és necessari aportar a l'estudiant sord un altre tipus de senyals (per exemple, fer-li veure amb gestos que arriba l'hora d'acabar).

Freqüentment, totes les dificultats amb què es troba la persona sorda per accedir a la informació oral i escrita també poden afectar les **relacions interpersonals** i la creació **d'estereotips** de caràcter negatiu que les diferents formacions socials atribueixen a la sordesa, respecte a la seva personalitat, desenvolupament intel·lectual, capacitat de treball, etc. Una persona sorda que porti **pròtesis** no és com una d'oient. L'aparell no fa miracles, la comprensió del llenguatge exigeix una reeducació llarga i difícil. Encara que l'aparell ajuda, reforçant notablement les referències, la lectura dels llavis resulta freqüentment un complement indispensable per a la persona amb sordesa.

AMBUS

DISMINUCIÓ AUDITIVA

Recomanacions pegagògiques

El professor que tingui un alumne amb discapacitat auditiva a l'aula haurà de tenir en compte les següents recomanacions:

PER LA COMUNICACIÓ:

- Cal escriure missatges o frases clau senzilles, per facilitar l'enteniment i, sobretot, utilitzar comentaris aclaridors freqüents.
- És imprescindible saber quin és el sistema comunicatiu utilitzat: llenguatge de signes, paraula complementada o cued-speech, lectura labial.
- En el cas del llenguatge de signes, tot i que hi hagi un intèrpret present heu de parlar directament a l'individu. Heu d'utilitzar tant com sigui possible gesticulacions i expressions facials.
- Heu de recórrer a estratègies visuals i a experiències directes per millorar el coneixement del món.
- Per cridar l'atenció de la persona heu de moure la mà o tocar-lo lleugerament a l'espatlla.
- Heu de parlar amb naturalitat i claredat sense exagerar ni remarcar massa.
- Heu de procurar que hi hagi una sincronia postural durant els torns de paraula per part dels companys. És a dir, s'ha d'afavorir la participació tant de la resta d'alumnes com de l'estudiant sord.
- Sempre que es pugui heu de donar prèviament els materials del que es treballarà a classe. Això facilitarà la comprensió posterior del discurs del professor i dels companys.

Autònoma

UWB CA

En relació amb la **lectura labial**, heu de tenir en compte:

- No heu de parlar mai sense que l'estudiant estigui mirant directament. Es necessari cridar-li l'atenció amb un senyal abans de començar a parlar.
- La cara de l'emissor ha d'estar ben il·luminada, evitant els contrallums.
- Mentre es parla, heu de procurar no fumar, no posar-vos la mà a la boca... és a dir, evitar qualsevol interferència en la lectura labial. Cal tenir present que barbes i bigotis són elements que dificulten la comprensió.
- És necessari vocalitzar bé, sense exagerar ni cridar. Eviteu accelerar la conversa.
- No heu de parlar mentre s'escriu a la pissarra, sobretot si el contingut oral i l'escrit són diferents. Tampoc convé passejar mentre s'explica.
- Procureu no simultaniejar dos informacions al mateix temps.
- A l'hora de seguir una conversa: situeu breument l'objecte de la conversa amb el fi de contextualitzar-la. Tingueu en compte que a una persona sorda li costa seguir una conversa de grup. Per exemple, en els debats s'haurien de crear normes pels torns de paraula. Heu d'evitar frases aïllades, preguntes soltes o missatges que sense altres suports siguin difícils d'entendre.
- La persona sorda té una falta de vocabulari, no coneix tots els girs de les frases i no reconeix totes les paraules, per això heu de tenir en compte que: heu de construir frases no gaire llargues ni concretes i evitar parlar de manera rudimentària, en argot o amb llenguatge figuratiu.
- Si no es comprèn el que s'ha dit cal repetir-ho. És convenient reformular la informació donada amb estructures i paraules noves i no fer reproduccions literals del missatge anterior.
- Si és necessari, cal acompanyar la comunicació verbal amb un gest o una paraula escrita.
- És necessari assegurar-se que els estudiants amb disminució auditiva segueixen el curs de l'explicació, per exemple, fent alguna pregunta sobre la informació donada, dificultats del tema, etc.

PER L' ACCÉS A LA INFORMACIÓ ESCRITA:

L'accés a la informació mitjançant la llengua escrita podria semblar la solució als problemes amb el llenguatge oral, tot i que poden existir problemes amb el llenguatge escrit, a causa de mancances lexicals.

Resulta clau planificar el contingut dels temes:

- Elaboreu glossaris terminològics sobre el vocabulari introduït per primera vegada o tècnic que estiguin inclosos en l'activitat que es desenvoluparà.
- Utilitzeu al màxim tot tipus de mitjans: diagrames, transparències, diapositives, dibuixos, etc.
- Facilitau l'anticipació dels materials que es treballin a classe. D'aquesta manera facilitareu l'accés a la informació que el professor vol fer arribar a l'estudiantat. Per exemple, si el professor vol passar unes diapositives seria convenient que lliurés amb antelació un dossier amb l'explicació.
- És recomanable una comissió d'apunts, que faci accessible la informació oral del professor i els comentaris orals dels companys a l'estudiant sord.
- No oblideu que l'estudiant sord no pot escriure i mirar el professor al mateix temps (per exemple, no pot agafar apunts o mirar mapes o llibres a la vegada que segueix una explicació).
- Maximitzeu l'ús de mapes conceptuals.

PEL QUE FA A LA UBICACIÓ ESPAIAL:

- L'estudiant amb disminució auditiva ha d'estar ben situat a l'aula, a les primeres files, a prop de les persones que parlen.
 - La seva posició ha de possibilitar també l'orientació cap als companys segons el tipus d'activitat (per exemple, en els debats).
 - No ha d'estar mirant de cara a la llum. La labiolectura és millor si la llum prové de darrere de l'estudiant.
 - S'ha de situar lluny d'àrees sorolloses i tenir cura amb les vibracions. Els sorolls forts i les vibracions poden provocar xiulades dels aparells molt molestes per a ells.
 - En les ocasions en què es dicten temes, resulta eficaç col·locar l'estudiant amb discapacitat auditiva al costat (concretament, a l'esquerra) d'un company que agafi bé els apunts perquè els pugui anar copiant simultàniament.

Material tècnic

Hi ha ajuts tècnics que tenen com a finalitat eliminar els efectes que la distància provoca en l'audició de les persones amb discapacitat auditiva.

En l'àmbit educatiu, hi ha ocasions en què el professor s'adreça als alumnes mentre es desplaça per l'aula, i els alumnes amb sordesa veuen les seves possibilitats auditives reduïdes. Hi ha ajuts tècnics per tal d'evitar aquest factor negatiu que es comenten a continuació.

EL BUCLE MAGNÈTIC

Es tracta d'un equip que recull la veu del professor a través d'un micròfon i la transmet modulada mitjançant un cable magnètic instal·lat al voltant de l'aula. Els alumnes amb discapacitat auditiva capten el senyal amb els seus audiòfons.

Aquest sistema se sol utilitzar en aules on es reuneixen grups més o menys nombrosos d'alumnes amb deficiència auditiva.

L'EMISSORA DE FREQUÈNCIA MODULADA (FM)

Es tracta d'un sistema de transmissió a distància, format per un emissor que generalment porta el professor i per un receptor que porta l'alumne sord, connectat al seu audiòfon. L'equip pot ser portàtil, petit i de poc pes, i permet la mobilitat del professor i els alumnes. Aquesta opció ofereix situacions acadèmiques més facilitadores per l'alumne amb discapacitat auditiva. Els avantatges que té aquest sistema són que redueix el soroll ambiental i que resol el problema de la distància.

Avaluació

- Sempre que sigui possible, s'han d'utilitzar les mateixes tècniques d'avaluació que les dels companys.
- Proporcioneu informació prèvia de l'examen, els requisits i els criteris d'avaluació.
- En les proves és aconsellable que permeteu escollir la modalitat comunicativa més convenient, ja que per a ells resulta més senzill un examen escrit que un d'oral. A més a més, també hauríeu d'evitar dictar les preguntes; és millor donar-los-les per escrit.
- Per últim, hauríeu de tenir en compte que moltes de les recomanacions donades fins ara no només són beneficioses per als alumnes amb disminució auditiva sinó per a tots en general. Per exemple, el fet de crear una comissió d'apunts o crear normes per regular converses, debats, etc.